QVÆSTIO MEDICA,
QVODLIBETARIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA IN SCHOLIS MEDICORVM DIE IOVIS XXIV. IANVARII.
M. CLAVDIO PERRAVLT, DOCTORE MEDICO, MODERATORE.

An bene fluida reddere corpora, Purgare eſt?

I.

IMPVRA corporibus ægris illuuies non incautâ,non oſcitante Naturâ; ſed ineluctabili neceſſitate ſuccreſcit : inſita vnicuique particulæ nempe vis ineſt, quâ in humorum nutritionis gratiâ ſubeuntium mores, falli neſciâ cognitione inquirens,nocentes aditu prohibeat : eſt & impetus vniuerſo corpori nullâ quiete interruptus, quo deprehenſos eliminet. Id operis cor inexhauſto ſanguine pulſans arterias, perenni vrget agitatione : hoc cerebri ſe ipſum quoque jugiter cientis,hoc thoracis pulmones pariter & viſcera omnia quatientis motus, inteſtinorum periſtaltica compreſſio, muſculorum contractio, & ſingularum particularum naturalis contentio, eâdem laboris aſſiduitate moliuntur : iis adeò variis ictibus, humores jam ſordidâ notati repulsâ, & inuiſi,per publicas venarum & arteriarum vias errantes, huc illuc tamdiu aguntur, donec infra per renum, ſuperiùs per choanæ demeacula quoquouerſum per cutis ſpiracula, agiles & non refractarij commodùm ſecedant; tardi aut craſſiores in jecoris, lienis, pancreatis, vteri; & glandularum anguſtias compulſi, intercipiantur, aut in pulmonis, pericardij veſiculæ foueas incidant, vt iis in cuſtodiis detenti, morâ pepaſmum patiantur, quò nempe dum nonnulli reſipientes, harum partium nutritioni, aliiſue vſibus inſeruiunt, alij nequam & nullius frugi, aliorſum quâ data porta pellantur ignominioſe, nequiores ad vilia damnentur euerrendorum inteſtinorum miniſteria. Sed plerumque hac maximâ prouidæ corporum curatricis induſtriâ, major humorum contumacia vim ſecreticem perinde eludit, ac ſuperat expultricem, quas ſui muneris admonere, & ad opus impellere, nihil facit ad purgationem.

II.

VTILIBVS ſuperflui importune permixti humores, aut pertinaciter partibus inhæreſcentes, gemina ſunt, quæ ſecretici & expultrici potentiæ, ab vna cruditate objiciuntur offendicula : hujus vitij, quod praui, ſuperfluentis, & præpoſtere, aut intempeſtiue ingeſti alimenti externis er-

roribus imputare decet, raro insimulanda ea vis est, quæ intus alit, & corpoream agitat molem, nisi quia laborat, vel strenuo cuique opifici, grauissimâ difficultate modum tenendi inter contrarias necessitates: Nam quid agat? Si quæ retineri decet ac prodest mora corrumpit, & corruptos longâ cum purioribus consuetudine, ac fere necessitudine permiscet humores: si qui par est coquendis durioribus cibis calor, coctu faciles adurit: qui valet nutrimenta in solidarum partium naturam cogere, eorum reliquias condensat, & exiles meatus occludat necesse est, dum fibras patentiorum vasorum opportunè constringit. Sanè tum cor necquidquam ictus ingeminet; pulmones properando anhelent, membra riptasmo quatiantur. Scilicet tot nixibus impulsorum vehementius humorum, praui quique & mobiles fossas transiliunt, angustias peruadunt, necessariæ ad pepasmum omnis moræ impatientes; vtiles cæterorum turbâ impediti rapiuntur vt nutriendas partes vix adire queant, ambo tumultosâ agitatione, magis ac magis inuicem permiscentur, præcipiti motu incandescunt, crassi & tardiores calore excocti tenacius adhærent, omnes incassum vrgentur, sollicitantur. Adeo inani hac trepidatione tenuem tantum ichorem infausto omine videas exprimi in intestina, alimenti corrupti effœtam aluum manare illuuie, renibus aqueam sanguinis portionem pondere inutiliter excidere, vt jure tunc male fluida, ac nihilo puriora corpora dici mereantur.

III.

VBI rapidus resedit ille impetus, quo primum res quæque nititur in obices, si medicis præsidiis coërcitus, aut in validam naturam sæuiendo consumptus, cæcus ille ardor vires admodum non exhausit, meliore consilio vsa optima parens, quos vi deturbare non valet, placide & leniter adoritur. Nempe caloris istius vstulatorij tyrannide liberata legitimum vitæ gubernatorem & seruatorem spiritum, verum actionum omnium artificem, operi admouet, qui apprime gnarus, materiam nutritionis duram, diffluentem, insipidam natiuis viscerum lebetibus liquando, terminando, condiendo, coquere; non multum difficiliore negotio hærentes importune sordes, petito ab iisdem partibus insito veluti quodam lixiuio diluit, incidit, soluit; absurde promiscuos humores seu coagulo segregat, & inquinatas eorum partes à purioribus, non secus ac in musti defœcatione ac despumatione per fermentationem discriminat, vt sic domitos nec reluctantes eliminandos tradat expultrici potentiæ, nunquam non expeditæ & in procinctu semper excubanti, quæ non tam exernendorum jam dudum stimulante prauitate incitata, quàm eorum statim atque adest facilitate inuitata, criticam euacuationem aggreditur. Quippe ad eam Naturâ præsentis cruditatis molestiâ nunquam se accingente, semper vero coctionis occasione & opportunâ commoditate pepasmi, qui nihil aliud est quam apta & conueniens ad excretionem in prauis humoribus mutatio facta à calore natiuo morbi causas triumphante.

IV.

CONATIBVS naturæ adjuuandis & perficiendis ars plerumque necessaria est, sed vana omnis quæ aut inutilem ei operam præstat, aut temere ab eâ susceptos labores promouet, aut matura etiam ejus consilia non conuenientibus auxiliis prosequitur. Adeo parum idoneus minister accedet qui de noxiis expellendis satis vt semper sollicitam monere, acriùs istud negotium & maximo vt contingit virium dispendio satagentem adigere, stimulis exanimare & κινέειν ἐρεθισμοῖσι contendet solâ cunctantem humorum contumaciâ quos mollire sufficit, & pro summo illius, sed tum haud satis efficacj voto mobiles reddere ac pristinæ fluiditati restituendo φαρμακείῃσι νεωτεροποιέειν. Quin melius ei porro consulet qui validam sinens in humores non repugnantes, suo vti, sicut solet, imperio; in rebelles impotentius irascentem placare studebit, & motu concitatiore male fluentes orgasmo ad purgationem parum opportuno, ipsos humores maturè coërcebit, tum vero morantes & vestutate pigros innouare tentantem adjuuabit, probatis longo vsu medicamentis. In quorum syluâ accomodatissimum bene seliget, si καθαρτικὸν omne cum veteribus ταρακτὸν, ἄπεπλον, cum improprie loquentibus ἑλκτικὸν ita agnoscet, vt in eo vim purgandi sejunctam intelligat ab indomitâ & pertubatoriâ; atque adeo hanc nihil ab exercendorum prauitate diuersum efficere; illam haud quidquam præstare præter remedij facultatem per corpus illibatam: præsertim vero nullâ potiori ratione trahere existimauerit quàm cætera quæcunque partium agilitate meabili subeundo firmâ exilitate dissecando, molliori tenuitate diluendo, per loci decliuitatem ductuum amplificationem, imbecillitatem, suscipiendos, admittendos excrementitios humores fluore, pondere, leuitate efficiunt expellenti naturæ minus reluctantes, & illos vt pus, saniem, hærentia spicula, aut venena eo tantum nomine & μεταφορᾷ trahere perhibentur. Aliàs enim φάρμακον aut quasi deleterium & colliquans ἀλλοτριώτατα τε καὶ συμπεφυκότα, ὑγιεινά καὶ ἀντέχοντα τῷ νοσήματι male audit, aut veluti instrumentum ejus artificis, qui vsum illius vtcumque sed artificium nullatenus calleat; atque vt hôc non decet vti Philosophum; ita neque illo Medicus vnquam purgare tentauerit.

V.

LIQVIDA per vacuati successionem attrahi manifestum est: sed purgationi parum idonea talis attractio, quia promiscua. Aliam in medicamentorum singulari proprietate per magneticas tenebras quærere, An præstat? Certe non videtur satis in Euphorbio temperies, aut sapor in colocynthide, aut color in smaragdo, aut in fimo fœditas, ad alliciendum corruptos, æruginosos, amaros, aut feruidos humores, ipsâ familiaritatis gratiâ valere. Nec potior censeri debet formæ substantialis authoritas ad conquirendos illos pertrahendosque imperioso delectu, nequidem etiam animæ auspiciis per viuentis partis precariam potestatem vegetabilem. Hanc nempe vim quæ immutabilis, & propriæ tantum vtilitatis causâ sem-

per agere nata eſt, poſſe tamen à medicamento ita deprauari, vt aliena cupiditate feratur in res noxias, Quis ſibi fingat? Aperte docet Experientia admotis exterius catharticis, amuletis introrſum fluere humores, ſudorifica intus excepta extimam purgationem, Emetica plerumque infernam, enemata ſupernam moliri: Id vero tractione contingere Ratio nulla demonſtrare poteſt. Catharticum purgandas omnes partes corporis ſaltem ſuâ portione tenuiori peruadere certum eſt, ſed tum permixtum humoribus incertum quo trahere debeat illos, jure pendere animi dicas, & nouo duce qui trahat, opus habere: Nam cur potius adeat inteſtina? An τοῦτο βέλτιον εἶναι νομίζον? Sane cum purgamenta ſponte Natura foras eliminat, nuſquam vtitur attractione. Hanc igitur nec illius imitatrix Medicina in mente habere debet: cui Elateria proprie nulla, nedum Epiſpaſtica vere medicamenta ſuppetunt. Interni enim opificis eſt, bilem, pituitam, aut melancholiam agere. Externa catharticorum inſtrumenta minus apte dixeris Cholagoga, Phlegmagoga aut Menelagoga, quorum vnum munus eſt pepaſmi debilem inchoatam tardam actionem præuenire, adjuuare, perficere, hos vel illos humores diſſoluendo, cogendo, meatus aperiendo, atque adeo ad exeundum varie præparando, prout inſitum eſt vnicuique medicamento, varie propria partium vincula in craſſis abrumpere, in confuſis colligare, in anguſtis laxare, euentu comprobante aquam, acetum, oleum, ſales varioſque ſuccos, vi quibuſque ſingulari, varia varie ſoluere & permixtas diuerſi generis partes ad ſimiles congregare, tum alios humores Rheo, alios Agarico, alios Sennâ dilui, cogi, ſegregari; vnde verus in legitimâ purgatione delectus: cum nempe cæteris hærentibus, vnum illum vis interna propellit, quem externâ ope mobilem inuenerit. Omnino Purgare, quod eſt qualitate peccantium humorum è corpore exitum medicamento promouere, commune Naturæ cum Medico officium eſt. Sed quemadmodum Illam meabiles cùm partes tùm humores pro ſuo munere præcipuo vrgere ſufficit: ſic τὰ σώματα χρὴ ὅκου ἄν τις βούληται καθαίρειν εὔροα ποιέειν.

Ergo bene fluida reddere corpora, Purgare eſt.

DOMINI DOCTORES DISPVTATVRI.

M. Antonius de Sartes, Schol. Prof. *M. Ioan. Ant. Bourgault.* *M. Philip. Hard. de S. Iacques, Schol. Cenſor.*
M. Daniel Arbinet. *M. Germanus Hureau.* *M. Helias Beda des Fougerais.*
M. Carolus Baralis. *M. Ioannes de Bourges.* *M. Claudius Quiquebeuf.*

Proponebat Lutetiæ ANTONIVS LE MOINE Pariſinus, A. R. S. H. M. DC. LXIV.